

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa". Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v "Narodni tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

G. Fr. Rapoc, kandidat narodno-liberalne stranke.

Iz Šostajna 2. maja. [Izv. dop.]

Na mesto prezgodaj umrlega pl. Adamoviča se bode 9. t. m. v Slov. Gradcu drugi poslanec volil. Oglasila sta se dozdej kot kandidata gosp. Schmid iz Marenberga in g. Šuc, fajmošter v Slov. Gradcu. Tukajšnji volilci se niti za enega niti za drugega ne interesirajo, ker nobenega od teh dveh ne poznajo. Šmida nečejo in ne morejo voliti, ker so Šostajnci od nekdanj kot čvrsti Slovenci veljali, kateri svojega naroda nikdar ne izdajo ni zatajijo in ker so dozdej vselej vsled svojega glasovanja narodno čast rešili in čvrsto kakor pečina stali na strani onih mož, kateri se za narodne pravice in za zboljšanje blagostanja svojega milega slovenskega naroda brigajo, z eno besedo Šostajnci so bili dozdej zmirom vrli, čvrsti, pogumni in odločni Slovenci. Tedaj nij mogoče za nje za g. Šmida glasovati, kateri je sicer v Marenbergu doma, a Nemeč po rodu in mišljenji, kateri nas niti naših razmer ne pozna, se dozdej nikdar za nas brigal nij, in kateri vsled tega za nas in naše pravice tudi srca imeti ne more. Pa tudi za gosp. Šuca nas nij volja glasovati, ker je on mož, ki niti od svojih lastnih duhovnih kolegov vsaj v šostajnskem okraji niti spoštovanja niti zaupanja ne uživa. Ljudje trdijo, da je temu duhovnemu gospodu osobna častilakomnost više nego slovenski narod. Ta gospod fajmošter je neki jako nestrpljiv človek, kateri je vse povsod zoper svoje lastne duhovne tovariše intrigiral, tožil in očrnoval. Vse povsod, kjer je bil, je imel uže razprtije v Slov. Bistrici, v Celji in Slovenjem

Gradci. Da se tedaj celo tukajšnji duhovni, še menj pa kmetje za takega malosposotovanega moža navdušiti ne morejo in tudi za njega nič storiti nečejo, je očitno.

To nas je napotilo in prisililo, da smo se volilci v Šostajnu med soboj zedinili in zmenili, da si po dogovorih z merodajnimi rodoljubi kandidiramo kot našega poslanca za Slov. Gradec, Šostajn in Marenberg gospod Fr. Rapoc-a, notarja v Šostajnu. Ta gospod med nami živi, je od nekdanj uže znan kot rodoljub, odločen Slovenec, dober gospodar, ima sam mnogo lastnega posestva, je sin kmetskih staršev in vsled tega razmere na deželi in pri ubogem kmetskem ljudstvu dobro pozna. Naš kandidat gospod Fr. Rapoc je jako gibčen in delaven in mi smo prepričani, da se bode trudil, da kolikor toliko se da, za svoj volilni okraj v deželnem zboru doseže. Naš notar spada k narodno-liberalni stranki, ali v smislu pravega in resničnega liberalizma, da vsakemu svoje pravice pripozna. V kratkem: naš kandidat je zmeren, pameten človek, na nobeno stran prenapet, niti v pseudoliberalnem in še menj v klerikalnem smislu, da bi duhovne in cerkvene interese črez korist ljudstva stavil in bi njemu Rim več bil nego svoj lastni slovenski narod. Z eno besedo gosp. Fr. Rapoc je naš mož v vsakem obziru, njega enoglasno volimo. (Poglej tudi dopisa iz Marenberga in Slovenjega Gradca, katera smo ob enem dobili. Uredn.)

Več volilcev.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 6. maja.

V državnem zboru, v gospodski zbornici je vlada 5. maja predložila borzno po-

stavo, in ono o trgovskih mešetarjih. Zbornica je sprejela v tretjem branji postavo o uravnanju gruntnih bukev v več deželah. — V poslanski zbornici pak je Heilsberg prinesel precentralistični predlog, naj se udje delegacije volijo iz cele zbornice in ne posebej iz vsake dežele med soboj, kakor je bilo dozdej. Sprejela se je postavba o železničnih gruntih bukvah.

Naš Cesar je dvema italijanskima državnikoma, ministroma Minghettiju in Visconti-Venosta podelil red sv. Štefana. To odlikovanje je nov dokaz, da veje v najvišjih avstrijskih krogih prijazen duh do zedinjene Italije s sedežem v Rimu.

Ministersko posvetovanje, o katerem smo zadnjič poročali, nij veljalo finančni krizi kakor „N. Fr. Pr.“ trdi nego samo odhodu cesarjevemu v Pešto.

Grof Hohenwart je zopet govoril velik govor za Slovence — in vsi ustavaki so se zopet tresli, — ne, pardon, v zadnji seji je le o tem govoril ali je prav ali ne, da se je neka neznatna postavica „en bloc“ sprejela. In še to formalno malost se je domislil stoprv čez nedeljo.

Ogerska delegacija pri posvetovanji vojnega proračuna pridno briše povsod kjer misli, da se da kaj prištediti in prihraniti. Ali bode minister Kuhn s tem zadovoljen, to je vprašanje.

Avstrijski škofje so poslali vladi prošnjo, naj bi bili kandidati duhovskega stanu vojaščine prosti.

Vnanje države.

Srbski knez Milan ostane v Carigradu do 10. maja. Veliki vezir mu je obljubil, da mu pridobi mali Zvornik. Milan obišče nazaj gredé rumunskega kneza Karola.

Na Španjsem republikanska stvar napreduje z orjaškimi koraki. Karlisti pak se razpršujejo. Na dan, ko so republikanski vojaki šli v Bilbao je bil zvečer Madrid krasno razsvitljen. Madridski ajuntamiento je šel k vojnemu ministru, mu čestital k zmagi, ki se je v severju dobila, ter ga prosil, naj poroči čestitanje Serranu in njegovi

Listek.

Iz potovanja po Švajci.

(Spisal Fr. Firbas.)

O snežnih in ledenih plazih.

(Konec.)*

Zgorej na svojem površji odnaša in odvažja plaz, kakor na silnih širokih ramenih, vse odrtke in odpadke, katere vse gubeči čas od skalnega vrhovja odlušča, spodaj pod soboj pa razriva sicer pomalem pa vendar gibajoče se ledovje vse nasipke in nasutke kamenja in prstja, razdrobiva in razmleva jih pod svojo neizmerno težo, da v podobi prahu in smetja kalé sicer čisto vodo potočkom izpod plazi odtekajočim, kateri potem prav nesnažno sivkasti šumevajo dalje po dolini. — Sicer nečista voda plazom izte-

kajočih potokov le povikšuje veljavo plaza samega; po njem namreč po bolj ali manj čistem ali nečistem ledu, po raznih odpadkih in smeteh v led zmrznenih in drugem lahko sklepaš na gladko in lahko, na težavno in teško pot, po kateri je plaz dospel od zgoraj navzdol.

Ta pot pa je zares odviše različen. Ako pomislimo, da so doline ali mnogoštevilne od snežnikov obdane doli, po katerih se plazno snežje in ledje razteza in giblje, na enem mestu ozke, potem zopet širje, drugod se brž za kakim strmoskalnim ovinkom zavijajo v levo ali v pravo, razširjajoče se na eni strani, na drugi pa morda od skalja v sred doli segajočega skoro celo zaprtje, in vendar se ledena plaz kljubu vsem zaprekam na svojem polaganem potovanji ne da zavreti ali vstaviti, potem bomo radi verjeli, da v plazih nakupičeni led ni docela trd in krhek, ampak da ima (kakor je An-

gličan Forbes, primerja je plazno ledovje vdelani jilovici, vosku, malovtrjeni še tekajoči lavi, uže trdil, „da plazi tekajo“), nekaj tekočega na sebi, da je raztegljiv in zopet v potrebi in sili stiskljiv. Potem lahko razumemo, da se plaz zmerom prilaga svojem stružju, da se razteza v širji in zožuje v ožji doli, in da se stiska posebno na skalovnih ovinkih. Potem tudi rajši verjemo, da pomikanje plazov, kakor so strokovnjaško preiskavanje dokazale, nij povsod enako, ampak hitrejši v sredici, kakor na krajih ali robih, kjer se vedno spodtikajo in zadržujejo ob skalovju, in pri ovinkih enako vodi hitrejši in močnejši na vnanjem obloku.

Očem se sicer ne kaže drugega nego veden mir, omenjen tek ali tok se nikjer ne vidi, in vendar je premikanje vse te po dolih vijočje se mase tem večje ali hitreje, čem nagnenija in gladkeja so tla, čem večja in težja je ledena masa (lastna teža je poprək

*) Glej štev. 99.

armadi. Zaballa se je zahvalil ter obljubil, da bode vedno za blagor domovine vnet. — Vlada je poklicala vse mlade moše, ki so 19. leto prekoračili, k orožju. Baskijske provincije bode vse z vojniki napolnila in se bode operacijska armada naredila, ki bode vse to ozemlje prehodila, dokler nij zadnja karlistovska banda uničena.

Dopisi.

Iz Marenberga 4. maja. [Izv. dop.] Kakor pri vsaki volitvi, tako tudi pri letošnji imamo narodnjaki le kakih 5 glasov, drugi bodo deloma za gosp. Schmidta glasovali, kajti za duhovne kandidature so tukaj še menj kakor za kandidature graščaka. Časi, ka bi se duhovni kandidirali, so zdaj naj menj pripravi, posebno v našem kraju, kder smo morali g. deb. Meškota, kateri je inači spoštovan in priljubljen bil, v slednjem trenutku pustiti in gosp. Bizijaka v Velenju voliti, ker bi inači propali. In zdaj so za duhovnega razmere bolj neugodne; posebno za moža kakor je Šuc, kateri je kot prenapet ultramontanec tako razupit in tudi značaj ne, i glede na njegovo politično prepričanje, posebnega spoštovanja ne uživa. A tudi g. Schmid tukaj nij priljubljen, ker on nij nikakor kaka prebrisana glava, je graščak, se obnaša kot aristokrat in nema tedaj srca za kmetsko ljudstvo. Njemu je bolj za čast. Ako bi tedaj kak primeren drugi kandidat bil, mislim, da bi gotovo precej Marenberških glasov dobil, kateri ni Šuca niti Schmidu ne marajo.

Gospod Schmid nikakor nema upanja do zmage, ker njemu je samo kakih 15 glasov Marenberških in kakih 5 slov. Graških gotovih; v Šostajnu mislim da še enega ne dobi, kakor mi ravno nek prijatelj denes od tam piše. Ali ob enem zvem, da tamošnji volilci gosp. dr. Fr. Rapoc-a notarja v Šostajnu kandidirajo. Mislim, da se moramo tudi mi Rapočeve kandidature prijeti, ker njega nekateri volilci iz Marenberga uže od Maribora poznajo in je mogoče, da za njega glasujejo. Kazalo bi, da bi gosp. Šuc, ako ima res nekaj domoljubja, in ga ne kakor sami nekateri njegovi duhovni kolegi trdijo, samo časti-lakomnost vodi, o pravem času odstopi, da naroden kandidat sijajno zmaga in gosp. Schmid-u, kateri ima sicer malo upanja do zmage, izgovor glede kandidature odpade ker

je g. dr. Rapoc gotovo v resničnem in v pravem smislu ravno toliko liberalen kakor g. Schmid, ako ravno kot pošten narodnjak, jurist in notar krivice nikdar zagovarjal ne bode. Slovenci ne vdajmo se!

Iz Slovenjega gradca 1. maja [Izv. dop.] Jako smo obžalovali, da si narodna stranka nij drugega kandidata izbrala nego g. Šuca, župnika v Slov. Gradcu. Zadenkrat, ko je g. prof. Pajk kandidiral, so vsi naši volilci razen kakih 4, za njega glasovali. Za g. Šuca jih pa ne bo več kot komaj polovica. Dosti volilcev je reklo, da bi bili pripravljeni za liberalnega Slovenca glasovati, a gosp. Šuca pa ne marajo, ker tukaj nij priljubljen in je v vsaki stvari strašno pretiran in med vsemi duhovniki naj n. enj priljubljen. G. Šuc je prenapet klerikalec in nestrpljiv.

Ako se ta kraj začasno izgubi, se imamo le ti nesrečni kandidaturi zahvaliti. Zdaj je še čas; na noge volilci in zedinimo se vsi narodnjaki o rodoljubu, kateri ima upanje do zmage. Nekateri volilci v Šostajnu — kakor ravnokar izvem — so neki nameravali tamošnjega notarja g. dr. Rapoca kandidirati in je ta gospod neki obljubil, da kandidature prevzame, ako je neobhodno potrebno in je upanje, da po njegovi osebi slovenska narodna stranka zmaga. Kolikor njega jaz poznam, je ta mož popolnem sposoben za poslanca in sme vsak Slovenec, kateri k pretirani ultramontanski stranki ne spada, z njim zadovoljen biti. G. dr. Rapoc spada k liberalni ali „mladoslovenski“ stranki in bi bilo tedaj mogoče, da tedaj večidel Slov. Gradca glasove dobi in Šostanjske pa tako, ker tam biva in njega tamošnji prebivalci čislajo, kar je iz tega razvidno, ker nameravajo njemu glase dati. Sicer pa tega gospoda nijsem nikdar slišal duhovstva sploh grajati; predprave duhovskega stanu zagovarjati pa nij dolžnost nobenega človeka in to neče in ne sme nobeden volilec od našega poslanca terjati. Tedaj bratje Slovenci, složno delajmo z domoljubnimi Šostanjčami in za našega poslanca volimo g. dr. Rapoca!

Z Dunaja 4. maja. [Izv. dop.] V 59. seji državnega zbora 2. maja je bilo na dnevnem redu posvetovanje zaradi visokih cen premoga ali kamnenega oglja (Steinkohle) zlasti glede Dunaja. Dotični odbor

predlaga, da naj bi železnice premog za najnižjo vožnino, to je za $\frac{1}{2}$ kraje. za eno miljo in cent prevažali. Pri tej priložnosti se je tudi oglasil naš slovenski poslanec g. dr. Vošnjak in stavil neke predloge z ozirom na svoj volilni okraj za spodnje-štajerski premog v savinski in skalski dolini. Govoril je:

„Akoravno nijsem zvedenec, sem se vendar oglasil k besedi, da tukaj izrazim želje mnogih posestnikov premogovih rudnikov z južnega Štajerskega in sicer iz onih okrajev, katere imam čast zastopati v tej slavni zbornici. Po nazoru teh in veliko drugih jemlje odbor to vprašanje s preveč omejenega stališča, kot lokalno-dunajsko, mesto da bi se postavil na bolj splošno stališče in da bi se na pospeševanje avstrijskih premogokopov sploh oziral. Tendencija odsekovega predloga je izključljivo namerjena le na zmanjšanje vožnine za transport kamnenega oglja in pa da bi premog na Dunaji cenejši postal.

Res je sicer, da je cena vožnine eden glavnih pogojev, da more dunajski konsument premoga po ceni dobiti. To pa je samo eden faktor. Drugi, ne manj važni pak je povzdignjenje kopanja premoga v državi sami, da bi se s tem vzmožila konkurencija domačega premoga s tujim.

Konkurencija na dunajskem trgu je poklicana pred vsem zraven pruskega in češkega premoga na štajerski, katerega se, kakor znano, tudi uže precej prodá na Dunaji. Med tem, ko je severna in srednja Štajerska previdena z dovoljimi komunikacijskimi sredstvi, da se uže zdaj na dunajskem trgu kaže konkurencije zmožne, pri južni Štajerski tega še nij, in import južno-štajerskega premoga ima še dostá opover, katere odstraniti bi bilo i v interesu trgovskega dela prebivalstva onih krajev, kakor i v interesu erara.

Južna Štajerska in sosednji kranjski okraji imajo nezmerno obilico fosilnega oglja, a le oni premogokopi se knapovsko obdelujejo, ki leže prek južne železnice. Razširjeni premogovi revirji so zapuščeni zaradi pomanjkanja komunikacijskih zavodov. Rudniki, ki dozda na spodnjem Štajerskem kopljejo premog, in se morajo za import posluževati južne železnice med Celjem in Zagorjem, producirajo na leto 15 milijonov centov, in vendar se je zadnja letá jedva četrtnina ali k večjemu polovica vsega prodala.

glaven uzrok gibanja plazi), da ga pospešuje višja temperatura, tedaj hitreje po leti kakor po zimi. Razložek med poletjem in zimo se razvidi, ako pristavim, da se v prekrasnem in odviše številno obiskanem doli Chamouny zračuni li od 30. okt. do 12. dec. pomikanje za 70 čevljev naprej, tedaj na dan 13 do 14 palcev, med 28. jul. in 1. avg. pa 21 palc. na dan, od 1. avg. do 9. v letu 1842 pa celo 24 pal. po dve; se ve da, kakor so leta in vreme, je tudi to odviše različno, in toliko pomikanje le kaj redkega.

Prišedši do zelenih pašnikov, travnikov, ali pa do rodovitnih njiv, raznovajo jih in pogubé, da nasipane vsakojakim neplodnim nasutjem tudi po razkopnenju ali zopetnem umaknenju plaza več ne obzelené. Ravnovrstnim mnogoletnim nasipjem pred plazmi objezena voda, ki se izpod kopnečih plazov včasih obilno nabere, tudi nižje spodaj ležeče doline in rodovitna polja ukonča, ako naglo predere braneči jez. Tudi čez globoke

skalne prepade razrušivše se plazno ledovje razsiplje se včasih z tako silo in se razprostre po doli, da spodaj razširjajoči se nižavi odviše škoduje.

Škoda od ledenih plazov se ve da nij tak pogosta neogibljiva in nagla, kakor od snežnih plazov. Gotovo je korist, katero izpod njih iztekajoče vodovje dolinam prinaša, dosti večja, in se obilno kaže na prekrasno zelenečih plodonosnih njivah in travnikih, katere vsak popotnik po tamošnjih dolih občuduje.

Končno še imenujem nekatere onih mož, kateri so si prizadevali, neutrudljivim preiskavanjem in opazovanjem razložiti vse te čudne obširne planinske prikazni in prejšnje dozdevke nadomestiti gotovimi vestmi, kar se je še le okoli in po letu 1830 vspešno zgodilo. Med njimi se odlikujejo: „Scheuchzer“, ki je v 17. str. uzrok pomikanja spoznal v razširjenju v plaznih poklinah in votlinah zmrzujoče vode; „Saussure“ 1760,

kateri je trdil, da se plazi pomikajo vsled lastne teže; Bordier 1773, ki je prvi sprožil pozneje od Angleža Forbesa potrjeno mnenje: da je in se giblje plazov led kot „vlačljivo tekoča masa“; — švicarski naravoznanec Hugi je počel natančnejše študije preiskovalnim potovanjem in oplezovanjem bernskih planin, katerih popis je 1830. l. izšel. Njegovo trudno opazovanje nadaljevali so potem „Agasiz, Désor, K. Vogt“, uže omenjeni „Forbes“, in tirolska brata „Schlaginweit“ — o razprostrti ledenih plazov je prvi pisal po lastni preiskavi francoz „Charpentier.“

Kogar pa nam nižavcem večidel nepoznane, planinarjem pa vseskozi prevažne planinske prikazni bliže zanimajo, naj čita „Mousson-a die Gletscher der Jetztzeit“ ali pa posebno prijetno pišoča naravopisca: „Tschudy das Thierleben der Alpenwelt“ in „Berlepsch, die Alpen.“

Dovoljna konkurencija južno-štajerskega premoga pak je le potem mogoča, ako se projektirane železniške črte dozidajo in se dotične železniške štacije s premogovimi rudniki z železniškimi tiri zvežejo. Dozdaj je vlada svoj pozor pred vsem obračala na večja prometna pota, na večje železnice in je pri tem izvršenje lokalnih cest, ki so sesalne žile javnega prometa, izključljivo privatni industriji prepustila, ko bi vendar ravno tukaj država z majhnimi sredstvi za razširjene prometne okraje lahko skrbela.

Jaz opozorujem tukaj na železnični projekt Unterdrauburg-Celje, kateri pelje povsem prek pomenljivih premogovih revirjev, od katerega bi se kratka, komaj eno miljo dolga črta Celje-Žavec, ker nij skoraj njenih terenovih opovir, prav lahko izpeljala, ko bi vlada hotela pomagati, ker posestniki pod sedanjimi razmerami ne mogó dati za to potrebnih denarnih svot.

Sicer pa ima še v drugem obziru rudništvo in premogova obrtnija z mnogimi opovirami bojevati se. Med tem, ko je za novozidane hiše večletno oprostenje davkov privoljeno, rudništvo nema nikakor te podpore, akopram ima od začetka z mnogimi elementarnimi nevarnostmi bojevati se, pač pa je podvrženo davku, ki je, ako se oziramo na druge dežele, postavi na Francosko ali Prusko, veliko veliko previsok. Znižanje pridelavnega in pridobitnega davka na temelji dostojne klasifikacije, tega bi bilo v zanimanji rudarske industrije jako želeli.

Velike važnosti za prospeh premogovega kopanja so dalje delavske razmere, ki so v marsikaterih okrajih, kjer je oglje, nestrpeljive postale, posebno na Štajerskem in Kranjskem v vinskih okolicah. Delavski red, ki bi uredil razmere med gospodarji in delavci, tega še v Avstriji nij, akopram je jako potreben. Trebalo bi se ve da gledati na boljše omiko delavskega stanja.

Veliko zlo za rudnike in premogovo obrtnijo je dalje neomenjeno havziranje s žganjem in pa javne krčme, ki rastejo, kakor gobe iz tal, s čemer se pijančevanje podpira ter se s temi delavci demoralizirajo.

Kar se predležeh predlogov tiče, obstatu moram, da mi nikakor ne pride na misel, da bi kakorkoli perhorenciral import tujega premoga; kot Avstrijan pak se čutim dolžnega, opozorovati slavno zbornico na one opovire, ki zavirajo ugodno razvijanje domače premogove industrije. Avstrija je nezmerno bogata, kar se premoga tiče, a vendar se velik del premoga upeljava iz inostranja, ter se s tem škoduje domači obrtniji, ki ima uže brez tega mnogo opovir. K temu še pride, da je premogovo kopanje v inostranji mnogo bolje razvito, nego pri nas; da inostranski premogovi industriji najcenejši in najprimernejši prometni zavodi stojé na razpolaganje, a naša domača premogova industrija ima v tem, kakor i v mnogem drugem obziru največ od bodočnosti pričakovati. Tudi ima inostranje postavodajstvo, ki se rudarske in obrtnijske interese več obzira, dalje enakomerne davke montanske industrije, in ima, kar je posebno važno, boljše izšolan delavski stan.

V tako mnogostranskem obziru je torej inostranje naprej pred domačimi deželami. Naloga vlade in ljudskega zastopa je, da se uporabijo sredstva, s katerimi se odpravijo ovire, ki zabranjujejo, da se domača

rudniška industrija ne more ugodno razvijati. — Iz teh razlogov si dovoljujem predlagati sledeče dostavke: Slavna vlada se opozivlje, da uporabi vsa sredstva, ki morejo pospeševati vzcvetenje rudništva in špeciálno premogovega kopanja, in da se pri tem obzira posebno: 1. na pospeševanje zidanja lokalnih cest; 2. na znižanje pridelavnih pristojbin na podlagi klasifikacije poljske mase, dalje osvobodjenje od pridelavnih pristojbin in pridobitnega davka za deset let za obdelovanje novih jam, kakor i znižanje rudosledne pristojbine; 3. razglašanje delavskega reda, ki bi veljal za celo državo; končno 4. omejenje javnih krčem in havziranja z žganjem v delavskih distriktih. Ker pa so ti predlogi precej obširni, dovolji bi si predlagati, naj se izročé odseku, da se pozneje o njih posvetuje.

Predlog je bil podpiran od zbornice in z drugimi predlogi vred izročen dotičnemu odboru, kateremu je bilo naloženo še enkrat celo stvar pretresavati.

Slovence pa mora veseliti, da se njihovi poslanci tudi v materijalnih vprašanjih tako možato potegujejo za koristi domače dežele.

Iz Zagreba 5. maja. [Izv. dopis.] Prvi profesorji za naše vsučilišče so tedaj imenovani. Oficijalno sicer imenovanje še nij oglašeno, vest je pa tako sigurna, da se o njej dvojiti več ne da. Kakor se čuje so imenovani za juridično fakulteto dr. Breščenski, dr. Lorkovič in dr. Spevec, za filozofično fakulteto dr. Markovič in Matija Mesič (tretji dr. Krek, kakor znano, odbil je ponudbo), za teologično fakulteto pa dr. Kržan (rojen Bizelan), dr. Ivekovič in dr. Posilovič. Prva naloga teh profesorjev bo ta, da bodo prošnje kompetentov za ostala profesorska mesta pretehtali in precenili in naj sposobnejše kompetente za imenovanje predložili. To bodo se ve da v kratkem storiti morali, ker čas ná to sili.

Kakor drugod smo tudi mi od 29. na 30. april slano imeli, toda samo v nižavah, vrha srednjih gričev uže nij več dosegla. Zavoljo tega tudi v vinogradih v Zagrebški okolici skoro čisto nič škode naredila nij. Če bi se škoda na 2% cenila, je preko dosti računjeno. Po nižavah je pa krompir in koruzo grdo posmodila, sicer pa seme nij izgubljeno, ker je srce še živo ostalo ter bo rástlina na novo okrevala. Tudi sadje katero je uže ocvelo, kakor slive, bruske, breške, je malo trpelo, več pa jabelka ki so ravno v cvetji bile. Fižol je pa slana celo uničila, ker je uže iz zemlje pognal. Tudi iz družih krajev naše dežele se o velikej škodi ne čuje ravno mnogo. Sicer je vreme še zmirom tako, da nam še vsaki dán nova slana preti. Glasi iz Ogerskega so pa zelo žalostni. Tam imajo vinograde večidel na ravnem in zato so skoro vsi pozebli. Koliko je slana strni škodila, to se ne da reči. Hrvatski pregovor pravi: „gladna deca ne kriče za bogom, nego za kruhom“, in tako bo letos tudi na Ogerskem, če glasovi nijso pretirani, kateri od tam prihajajo. Ogerska vlada podvizala se je sicer nepovoljne glasove o stanju setev s tem kalmirati, da je oficijalno oglašila, da škoda mraza daleko nij tako velika, kakor se je v prvi hip cenila. Ghyczy bo moral, kakor je sam rekel, novo državno posojilo najeti, in pri tem mu gredo nepovoljne vesti o letini

zelo vzkiž. Javaljne je to povod oficijalnim kalmacijam.

Domače stvari.

— (Velikanska zmaga dr. Costova.) Včeraj je bil občni zbor kranjske kmetijske družbe. Volili so se nekateri novi odborniki. Ker jih je bilo izmed 900 udov samo 38 k zboru prišlo, skočil je, verne glave preštevši, slavni klečeplaz Costa od veselja po konci in naredil velik „staatsstreich“, — namreč, da bi dozdanjega odbornika dr. Razlaga vrgel. Na vse kriplje je agitiral in kar tresel se je od veselja in pričakovanja. In res je s tremi glasi večine zmagal pri volitvi Costov privrženec, znani veliki nacijski-ekonom, govornik, nčenjak in slovenski pisatelj dr. Poklukar, kateri se je v ta namen stoprv pred 14 dnevi v kmetijsko družbo z dvema goldinarjema vpisal. Slava! trikrat slava novi kmetijski korifeji dr. Poklukarju! — Sicer prinesemo prihodnjič obširneje stvarno poročilo.

— (K slovenjegraški volitvi) deželnega poslanca rečemo še sledeče: V zdaj popolnem perfidni praški „Politiki“ od nedelje zuani graški česko-judovski šmok — r“ zopet kleveče, da bodo „Mladoslavenci“ z Nemci vred Nemca volili. Mi temu lažnjivcu in klevetniku samo to povemo, da tega sveta volilcem nij nobeden Slovenec dal, najmenj pa mi. (Glej članek.)

— (Od Gornje Savine) se nam piše, da je v Gornjem gradu pošto prevzel dne 1. maja g. Radoslav Spende, obče čislani narodnjak. Kaj le misli poštna direkcija, da v naš kraj pošilja poštnarico, ki slovenščine najmenj zmožna nij, ter s kmetom nikakor govoriti ne more; in to traja uže peti mesec. Vsi se veselijo, da je pošto gospod Spende dobil.

— (Iz Maribora) se javlja da je 5. maja več občin (kakor Slivnica, Hoče, Orhovec, Račje, Fravhajn) imelo shod, v katerem so sklenili pri držanem zboru peticijskirati za odpisanje davkov, zavoljo škode, ki jo je zadnji mráz naredil.

— (G. Jurij Šubie) Slovenec od Skofje Loke na Kranjskem, kateri se slikarstva uči na dunajski akademiji za risarsko in slikarsko umetnost, dobil je, kakor se nam iz Dunaja poroča, od cesarja iz njegove privatne kase 100 gld. podpore za nadaljevanje svojih študij.

— (Iz Doba pri Kamniku) se nam piše: V nedeljo 10. maja t. l. od 4 uri popoldne napravi naše bralno društvo v Dobu v spomin svojega enoletnega obstanka veselico z godbo in tombolo, h kateri vse čestite ude uljudno vabi odbor in pričakuje tudi obilne udeležitve od sosednjih društev.

— (Rožanska čitalnica) uapravi v nedeljo dne 9. t. m. besedo z gledišno igro: „Eno uro doktor“, h kateri se uljudno vabijo č. gg. udje. Začetek ob 7½ uri.

— (Iz Gorice) se nam 5. aprila piše: Popolnem je potolčena klerikalna garda na celej liniji! Pri denašnji volitvi I. razreda mestnih odbornikov sta zopet zmagala odločna liberalca Jona in Zajec. Klerikalcem in Pajerjanom je odklenkalo; a rogoviliti in neslogo sejati ne bodo vendar še nehali.

— (Koze v Ljubljani) so zdaj skoro celo ponehale. Umrlo je na kozah 79 ljudij, zbolelo pak na njih 423.

Bazar Friedmann, Wien, Praterstraße 26.